ПОЈЕДИНИ БРОЈ 50 ПАРА.

„Застава“ излази сваки дан осим понедељника и празника. — Претплата је 400 К на годину, 200 К на пола године, а 100 К на четврт године; за Америку 5 долара на годину. Претплатити се може бар на четврт године.

Издавалац „Застава“ д. друштво.

ЗАСТАВА

ОРГАН РАДИКАЛНЕ СТРАНКЕ

Поштарина плаћена у готовом.

Рукописи за лист шаљу се на уредништво „Заставе“, а новац за претплату и огласе на администрацију „Заставе“ Нови Сад, Лазарева улица број 14. — Телефон бр. 110.
:: Рукописи се не враћају. ::

Издавалац „Застава“ д. друштво.

Број 80. Нови Сад, у недељу 10. априла 1921. Година LII.

О верском питању.

Повод овоме чланку дао је онамадашњи немили инцидент, који се догодио у уставотворном одбору, приликом доношења чланка 13. нацрта Устава, који говори о вери и слободи савести. Већ сам факт, што је тај члан 13. дошао на последње место при решавању уставних питања, мада по редном броју долази међу прве, показује колико је тешкоће било око њега и колику му важност неки, силом приписују.

У средњем веку за време Немањића, приликом стварања српске државе, вера је била средство, да се помоћу ње дође до самосталности — државне. Главну улогу у ондашњој како унутрашњој, тако и спољашњој политици играо је најмлађи син Немањин, св. Сава. Његовој смишљеној политици има се захвалити сав процват и напредак српске државе, јер задобивши самосталност цркве, еманциповала се и српска држава од утицаја, како Византије, тако и Римске империје.

Кад је српска држава и српски народ пао у турско ропство, једина институција, која је бранила народ и одржавала снагу његову, била је српска црквена организација. Турци су знали, колику моћ има српска црква и какву мисију она врши код покорене раје, па су укинули независну ту црквену организацију. Али је и обратно, српски народ осећао, да је црква једини ослонац, у коме је он у доба ропства налазио увек потпоре и заштите. И тек на сто година после укидања независне српске цркве, благодарећи сретној околности, што је у турској држави био на једном од највиших места Мехмед Соколовић, пореклом Србин, обновљена је била независна српска црквена организација.

Обнова та је била од силног значаја по српски народ, јер је српска црква обухватила тада у своме подручју све земље, у којима је српски народ живео. Српски народ је онда први пут био уједињен, истина не политички, али ипак уједињен ма и под црквеном организацијом. Српска црква је у оно тешко доба ропства, била једини заштитник и учитељ народни. Тако је српска црква, организована од св. Саве. највише допринела да се одржи народни живот, па шта више и унапређивала га, колико год је то онда било могуће.

И док је с једне стране српска црква одржавала народни живот, с друге стране, она му је давала наде и подстрека да духом не клоне. Дошло је и сјајно доба стварања нове српске државе, под Карађорђем и Милошем, када је устало велико и мало, да се бори „за крст часни и слободу златну“. Српска црква је и тада играла не малу улогу и поштено извршила своју мисију, да се сасвим повуче са политичке позорнице одмах, чим је предратна Србија задобила своју самосталност.

Српску заветну мисао узела је на себе српска црква од сеобе под Чарнојевићем и у овим крајевима, који су били под Аустријом. Та заветна мисао вођена је, као и за турског ропства, опет у црквеној организацији, у борби српског народа за слободу вере — за аутономију црквену, знајући, да је опстанку народном једини спас у слободној цркви. Светски рат је међутим докончао ту борбу, јер је српски народ постигао и политичко и верско уједињење.

Ово мало историјата било је потребно, да се укаже на то, како је српска црква од постанка свога па све до коначног ослобођења и уједињења, радила једино и искључиво на ослобођењу својих верних и за самосталност државе српске. Ту мисију своју је српска црква извршила са успехом и ми верујемо да ће она сада, ослобођена те бриге своје, радити на унапређењу моралних вредности код народа свога, јер јој је то сада задатак.

Још нешто. Интелигенција православног дела нашег народа је у огромној већини потпуно равнодушна у питањима верским. Српски интелигенат сматра, да је вера ствар савести сваког појединца. Сељак српски такође је врло либералан у том погледу, јер је код њега дубоко укорењена она — „брат је мио, које вере био“. — Код Срба има много политичких странака, али ни једна није основана на верској основи. Код Срба нема дакле клерикалне странке, нема уопште ни клерикала, осим код појединаца у високом, калуђерском клиру.

Међутим кад бацимо само летимичан поглед на историју римске цркве, на историју католицизма, опазићемо да је она од постанка свога радила једино и искључиво на томе, да своју власт прошири на — цео свет. Не треба да идемо далеко. Загледајмо само у нашу прошлост. Док је српски народ чамио у туђинском ропству, католицизам је, искоришћавајући најкритичније моменте тога ропства, стално и систематски радио на такозваном унијаћењу. И многом горком тренутку у том црном периоду нашега народа имамо да захвалимо — католичкој цркви. Но, то је било па — прошло. Нећемо спомињати ни оне посланице католичких бискупа за време овога страшног рата „о богатој жетви“. Све ћемо заборавити и све, заборављамо. Српски војник и цео српски народ је загрлио искрено браћу своју католике и не сматра их мањима од себе. Али католицизам не мирује, јер не може да се помири са том мишљу, да и друга вера може бити равноправна с њиме. Й шта видимо? Одмах после ослобођења и уједињења троименог нашег народа, Хрвати и Словенци окупљају се скоро сви под једну заставу — католичку. Неуморно се ради не на зближењу, него на отуђењу браће. Па чак и код Буњеваца и Шокаца се истиче, како је „вира у опасности“!

И баш томе и такоме раду браће католика има се захвалити што је и чланак 13. дошао на решавање тек на крају. Код католичког дела нашега народа стављено је питање вере на прво место, као најважније. Но ми уверавамо нашу браћу католике, да је свакоме Србину сваки брат мио, једнак и раван њему, и да нема разлога никаквој бојазни и страху. А што је онај задрти преставник католичког клерикализма добио онаку поуку у уставотворном одбору, добио га је од свога — саплеменика.

А.

ПОДЛИСТАК.

БЕГСТВО АУСТРО-УГАРСКЕ ТОРПИЉАРКЕ „11“ У ИТАЛИЈУ.

Ратне успомене од Петра Гвозденића.

(Свршетак.)

Како учинили да учинили, не ваља. Јер ако дадемо Талијанима то у руке, они ће да подузму једну акцију на Шибеник. А том акцијом они неће нанети баш никакве веће штете на војничким тачкама, него ће више да настрада бедно пучанство. Ако ли им то не донесемо, они неће подузимати уопће никаквих подузећа на Јадранској обали, јер су за то велике кукавице.

Зато одлучисмо одмах нас неколико овде, да се резервати потопе.

Оточић Памо, био се већ одавно изгубио с видика, те нисмо ништа могли више да видимо на целој морској пучини, осим горе и около плаветно обзорје, те доле широко и дубоко море.

Најзад моји другови угледаше помоћу далекозора вршак талијанских планина Gran-sasso, нашто се сваки врло обрадовао, јер тиме смо се уверили, да нисмо изгубили свој пут преко мора.

Како већ беше у програму, чим угледамо талијанско копно или који савезнички брод, да се одмах скине аустријска ратна застава и замени са белом, као знаком предаје. Тако и би. Ја извучем из врећице већ спремљени бели столњак, привежем га за коноп; позовем Пенцака на крму, да ми помогне.

Када су ми другови угледали тај чин повикаше:

„Живили Словени! Доле барбаризам!“

Целим путет док не угледасмо талијанско копно, имадосмо нашу малу и верну пратњу од она још три галеба из Далмације. Од тада су нас почели већ помало и да остављају, а најзад смо видели да те задње птичице узеше смер према истоку натраг у Далмацију.

При измаку тих морских птичица извадили смо свој рубчић из џепа, махнули им као у знак поздрава и захвалности те зажелили у себи њима и домовини: „Сретно вам било тамо свима!“

Затим пођем доле да видим јесу ли часници спремили већ своје ствари, јер се копно све више и боље указивало. Чим сам сишао доле, изменим свога друга и помогнем официрима при спремању њихових ствари једном руком, а у другој сам држао пиштољу.

Бргуљан ме замоли да помогнем и њему при спремању, да му сакупим ствари, које су биле ту и тамо разбацане, е да не би штогод остало.

VI.

Брзојав у Италију.

Како ми је Туршић дао измену на палуби, тако је исто могао да погледа и доле к нама са палубе низа стубе. Ја обратим поглед мало и на њега, нашто ми он даде знак са прстима, да је први брзојав отпослан у Анкону, у Италију. То ме је поново обрадовало, те сам само од часа до часа очекивао и одговор од Талијана. Брзојав је гласио овако: „Овде се налази једна торпиљарка Аустро-Угарске, која се предаје; молим пилота!“ Неко време затим упитам Туршића, да ли је дошао одговор. Он ми даде знак руком да није. Помислим у себи, могуће да се Талијани нису још снашли, те не знају што би нам тако брзо одговорили, или спремају флотилу за сваку сигурност, па да нам са истом дођу у сусрет. Свакако да је то било и за њих велико изненађење, те су могли и морали разно да мисле и да се према томе и приправе. Али ипак та њихова дуга припрема беше и мени изненађење.

Након нашег брзојава ублажисмо и вожњу, јер смо били већ доста близу копна, те и на дохвату топовског хитца. Тада ја поручим Туршићу, нека пошаље оног кукавицу Пенцака да дође на стражу код официра, бар тада, кад бесмо сигурни од какве потере, јер смо могли за кратки час стићи на копно, искрцати се, брод дигнути у ваздух и побећи. Али Пенцак не дође. То је мене разљутило и опет, те позовем Туршића доле к себи, док ја пођем горе, нађем Пенцака и пошаљем доле. Затим пођем на прову да видим шта је са одговором, нашто ми другови рекоше, да су већ 4—5 пута шиљали брзојав, али одговора још нема.

Та шта мисле ти Талијани с нама? питамо ми један другога.

Сиђем доле са заповедничког моста, потражим Пенцака да га пошаљем доле изменути Туршића.

VII.

На талијанској обали.

Били смо већ близу на 2—3 миље копну Талијанске. На високом брду крај мора, тик уз Анкону јужно, угледасмо једну сигналну постају њихове морнарице. Тада помоћу рефлектора, одамо им брзојав, али ни на тај не добисмо никаква одговора.

Сад што нам је учинити, питамо један другога и што може да буде по среди? Ми смо ипак напред возили, те примицали горе поменутој вароши, а у нади да ће ипак неко да нам дође у сусрет и пита за долазак.

Бела застава је извешена на јарбол, те се весело лепрша над главом људи, који су се решили аустријског ропства, а дајући знак нашим новим господарима, односно пријатељима и савезницима. Нисмо се нити преварили; јер како бесмо близу копна, препознаше нас најзад тамошњи становници по белој застави. То је њих све обрадовало, те су нам почели одмах махати са рубчићима у знак поздрава и добродошлице. Ми смо им такође узвраћали поздраве.

Када смо још и ближе дошли, тада смо чули из тисуће грла клицање: „Eviva Italia!“.... „Eviva fratteli nostri!“...

Тај дочек и ти поздрави, гануше нас сваког дубоко у срце тако, да смо поновно оросили образе топлим и веселим сузама.

Симел је такође гледао кроз прозор, наш дочек и узео је тад и сам свој рубчић из џепа и брисао суве, али не знам, је ли радоснице или жалоснице.

Остали, Швабе и Мађари, када су увидели да је наша ствар близу својег циља и да им ништа више не преостаје, почели су нам одобравати све и

Партијска каса радићеваца.

Загребачки листови већ одавна су прибележили, да Стипа Радић прима обилату новчану помоћ са стране. Радић се бранио тиме, да му многи претплатници из Америке шаљу целу годишњу претплату и нешто „припомоћи“ за лист и партијску касу. Међутим ова новчана помоћ из Америке није баш тако малена и незнатна; она чини своту од неколико стотина хиљада круна. Осим тога тај новац не шаљу само поједини претплатници. Тако је на пример и неки Зоти, познати банкар и богатун из јужне Америке и који је познат као ватрен аустрофил, послао недавно Стипи Радићу ни мање ни више, него равно 300.000 круна. Разуме се, да је Радић изјавио да је и тај новац послат као потпора његовом страначком органу и партијској каси. Но Радићев „Дом“ излази само једанпут недељно на четири стране и као што је познато, сам Стипа Радић као и његови другови врло мало раде по народу, те се стога с правом може питати: па какви су то тако велики партијски издатци радићеваца, због којих они морају примати тако обилату помоћ са стране. Партијска каса је унутарња ствар сваке странке; но о изворима те касе, нарочито ако се ти извори налазе на страни, има права и шира јавност да води рачуна. Свеједно је, да ли Стипа Радић троши партијски новац на себе или на страначку агитацију. Но с правом се може о томе расправљати, да радићевци траже помоћи и ослонца на страни.

Четир и по вагона угља нестало.

О овдашњој чиновничкој потрошачкој задрузи се већ одавно проносили рђави гласови, а у последње време се много зуцкало о неким несталим њеним артиклима, међу које иду и четир и по вагона угља. Стога су неки чланови задруге на прошлој скупштини предложили били да се прво изашље комисија, која ће прегледати рад задруге. Но на силно наваљивање Управног Одбора је скупштина одустала од тога, те се одмах повела дебата о рачунима. После дужег шеврдања је један члан споменуо и оне нестале вагоне угља. Скупштина је, после дугог и мучног натезања, не хотећи ваљда невине осумњичити, а не знајући ко је кривац, ипак прешла преко те ружне појаве и узела извештај управе на знање.

Ми, који смо послом били спречени да присуствујемо, жалимо што су баш чиновници морали бити они, који из неке сентименталности забашурују неваљаство. За угаљ су били одговорни они који су га примили, пренели и чували. Примио га је управник. Он је о томе известио Управни Одбор и овај је то узео на знање. Угаљ (29 вагона) је смештен у дворишту мађарске гимназије. На оном кратком путу од станице до гимназије тек није нестало $4^1/_2$ вагона? Угаљ је лежао у авлији мађарске гимназије. Тако јаке зиме није било, да је неко принуђен био красти га. У осталом четир и по вагона угља у тишини пренети преко високог авлијског зида је немогуће. Тих $4^1/_2$ вагона угља је у толико теже било однети из дворишта јер у тој згради, уз нека надлештва и послужитељске станове, који уживају бесплатан огрев уз препарандију и интернат њен седи и председник те потрошачке задруге, као управитељ те препарандије. Он је уједно и чувар те зграде.

Скупштина је, не хотећи наћи кривца, узела на знање саопштење Управног Одбора да је $4^1/_2$ вагона угља „отишло преко зида“ дворишта женске препарандије. На тај начин смо ми овластили ма кога у будућности, да „преко зида“ по својој вољи некажњено пребацује од задружног иметка шта хоће и колико хоће, и да безбрижно и чиста образа шета по Новом Саду. Због тога свако може нас чиновнике назвати будалама.

Скупштина је, узевши извештај на знање, изрекла тиме, да сумњу за ту кривицу не баца на чланове Управног Одбора а то је радила стога, јер их као своје старе, дугогодишње познанике сматра за безусловно честите и поштене људе. Но нас, чланове потрошачке задруге боли та штета од 50.000 круна те ипак питамо: Кога терети кривица због несталог угља? **Задругар.**

Нови Сад, 9. априла.

— **Ко ће бити Министар Унутрашњих послова?** Познато је да је садашњи Министар Унутрашњих послова, г. Драшковић изјавио да не може да остане то због свог здравственог стања. По политичким круговима говори се, да се спрема брза промена у том министарству. Као кандидати за новог Министра Унутрашњих послова спомињу се г. г. Прибићевић, Тимотијевић и Давидовић. Радикална странка је, веле, противна кандидацији г. Давидовића, а демократска странка се држи тога. Из других извора се опет тврди да ће министарство унутрашњих дела преузети г. Прибићевић.

Претплаћујте се на „Заставу“. Она је најраспрострањенији лист у Војводини.

ПОЛИТИЧКЕ ВЕСТИ

Карло је отишао.

Комедија Карла Мађарског је завршена. Једнодушност Савезника, а нарочито одлучности Мале Антанте приморали су Карла да напусти Мађарску. Понижен, увређен, исмејан од целога света, Карло је морао да се врати у Швајцарску. При одласку, вели се, издао је проглас мађарском народу у ком вели да се не одриче мађарског престола него да се покорава само сили, и — нада се у политичку зрелост мађарског народа.

Последње вести о Карлу су ове: Италија и Мала Антанта су упутиле Мађарској ултиматум да Карло има до 7. да напусти Мађарску. Карло је отишао још 5. у 11 часова пре подне, што је Телеки, председник парламента, то у скупштини и објавио. Отишао је у пратњи 3 савезничка официра, два виша чиновника бечког министарства унутрашњих дела, два директора бечке полиције, шест жандарма и осам домобранаца.

Велике наде у Карла полагао је Ватикан. Римски папа је мислио да ће Карло, на мађарском престолу, од велике користи бити католичкој цркви.

Према последњим исходима истраге да се закључити, да је Зита увелико утицала на Карла да опроба своју срећу са доласком на мађарски престо.

Грци губе.

Под притиском турских нападаја Грци су приморани да отпочну опште повлачење Грчке војске иза линије Бруссе. Цариградске вести јављају да Турци енергично гоне Грке у повлачењу.

И атински извештаји јављају да су грчке трупе „постигле“ одређене објекте, те су се после извиђања „пред“ Ескишеиром грчке трупе повукле на своје позиције.

Грци имају приличних губитака. Брат краља Константина, принц Андреја подлегао је својим ранама. Погинуо је и ђенерал Влахопулос.

Америка и Немачка.

Из Њујорка јављају да ће сенатор Кнокс поднети америчком Конгресу предлог да се са Немачком закључи засебан мир, дакле не у савезу са Антантом. Но Кнокс је додао свом предлогу и једну додату одредбу, да Немачка мора да поштује Версајски мир, и да има да плати ратну отштету до крајњих мера њених могућности. Том приликом ће се предвидети и држање Сједињених Држава за случај, да светски мир поново дође у питање.

ВЕСТИ.

— **За Топличане и Врањанце.** Молимо општине, да вагоне с храном шаљу непосредно у Ниш, Лесковац или Врању, куда је већ одређено. А *никако* у Нови Сад на Одбор. Јер то прави забуне, посла и обрачунавања. У ком месту има мало скупљене хране, па не могу ни са околним местима да саставе вагон, нека најбоље храну претворе у новац, а новац пошљу у новосадске банке. — Одбор.

— **Руска предавања у Н. Саду.** У дворани Матице ће у суботу у 6 часова по подне предавати љубимац напредне руске омладине К. С. Петров о Драми Лабуда (руска књижевност као учитељица пута кроз живот). Г. Петров предаваће српски. У недељу, у 3 часа по подне, предаваће г. Митрополит Антоније, руским језиком о Достојевском. У понедељак, у 6 часова, предаваће г. Петров о Ванредности живота, руским језиком. Приступ на сва три предавања бесплатан.

— **Помрачење сунца.** Јуче у 9 сати и 15 минута започело је већ најављено помрачење сунца. Око 10 с. и 30 м. светлост сунчева је била као лепа месечина. Да смо на нашем језеру имали том приликом чамаца и гондола, могли смо добити илузију, да се налазимо рецимо на — Бледу. Овако, због овог недостатка — једино, изгубисмо тако лепо, ретко и јефтино уживање, које нам је овом приликом наше дивно језеро могло пружити. Чекај сада опет десетак година, док слична прилика не укаже. Баш смо пехисте, ми новосађани.

— **Симфонски концерат** — четврти по реду ове сезоне — у нашем Нар. Позоришту биће у среду 13. о. м. у пола 9 с. увече.

Програм почиње са величанственом Сметанином симфониском песмом Вишехрад, првом у његовом прослављеном циклусу Má vlast (моја домовина). Други део посвећен је највећем музичком генију свих времена и свих народа: Лудвику фон Бетовену. Ове године прославио је сав културни свет стогодишњицу од његова рођења, па и у нашем уметничком храму овај концерт — у другом свом делу — хоће да, кроз његова дела, и у нашу публику, ону која воли уметност унесе зближење са тим титаном човечјег духа. Изводиће се његова увертира Коријолан и бесмртна Трећа Симфонија: Еросика. На овом концерту диригује оркестром, први пут у Н. Саду. г. Петар Коњовић композитор, управник позоришта.

— **Зубе** пломбира, вади без бола, вештачке умеће Др. Рајковић Нови Сад, Грчко-школска ул. бр. 6. I. кат; поред Централног Завода. 582 10—20

сва, те се још веселили, што су се решили ратне службе.

Клицање и поздрави су и надаље трајали, на наш позив они нам најзад рекоше да тамо војништва и нема. То нам беше врло чудно и загонетно.

Ми чекасмо тако скоро цели сат, али из Анконе не дође нико нити икакав глас. На наше захтевање да дође барем каква стража, те да предамо официре и подофицире и да мало олакшамо стање, све беше узалуд. Били смо већ присиљени, да спустимо наш мали чамац, те је Донат изишао на копно да позове кога било и да обавести јасније грађанству наш долазак. Тако и би.

Донат знајући добро талијански језик, пође на копно, а радознали грађани окружише га са свију страна, којима је укратко испричао наш долазак. Талијане је силно обрадовало то. Неки од Талијана подигну нашег Доната на своја рамена, те су му тад са свих страна добацивали поздраве и похвале за наш чин.

Међутим прође и цео сат, те најзад, дођоше два оклопна влака из Анконе, који су се одмах поставили према нама, а паперили топове на нас. Након пар минута дођоше и два часника од карабинера. Ту узму рибарске чамце, укрцаше се и пођоше; па кад су већ били дошли близу брода, опазише рибари да је то збиља аустријска торпедњача, па и посада. Превлада их ипак страх, те једни почеше одмах назад да воде, дочим су неки још напред возили и тако су се само вртили испред нас. Уза то су уплашеним гласом викали. „Questo sono Austriachi....“ т. ј. то су Аустријанци. И тако их је већина вукла назад. Карабинери су били збиља присиљени, да узму једну барку од других рибара. Али други пут беше исто као и први пут. Трећи пут су карабинери већ сами морали да узму весла у руке и да веслају. Узалуд беше ово наше доказивање и бодрење, да дођу на наш брод. Напокон ступише и на брод, где нас одмах и поздравише, нас седморицу редом, затим сам их замолио да саслушају молбу моју и мојих другова. Моја молба за тада састојала се само у томе, да ја могу одмах препоручити наше официре.

Симел се сав стресао од страха, кад је угледао Талијане и кад су ступили преда њ. Након њихова поздрава, прогласи их талијански часник као заробљенике Италије.

Ми смо још остали скоро по сата, очекујући из Анконе упућени моторни чамац са једним вишим часником талијанске морнарице, који би према нашем брзојаву имао дочекати нас, те примити брод у руке и да нас спроведе крај минираног подручја у Анкону.

Најзад са северне стране из Анконе угледасмо два моторна чамца који су дошли према нама.

VIII.

У Анкони.

Након кратке вожње из Порто-Реканати у Анкону, већ из далека видесмо пуну обалу војништва и грађанства, који су били такођер радознали о нашем доласку. Пучанство и војништво су одмах сви сазнали за нас чим смо ми брзојавили са мора.

Море је било тај дан особито немирно, али смо наш брод ипак могли притерати за копно пред њихову подморничку станицу. Ту беху само виши официри припуштени а од морнарице скоро сви који су се тамо већ налазили. Дабогме није било могуће да дођу сви на брод услед велике тежине, него их већина остаде на обали чекајући да дођемо ми, или који други од њихових официра, па да их потање обавести о целој ствари. Нас су одмах обасули разним питањима а по највише о томе, како смо ми и на који начин могли да побегнемо из Аустрије, те у коју сврху. На жалост ми нисмо могли толикој множини и сваком појединоме све да понављамо од краја до конца. Они пак не могоше појмити, да је то збиља могуће, него посумњаше наравно у наш потхват. Почели су нам пребацивати да смо ми дошли неком другом намером, а у споразуму аустријске ратне морнарице, или бар што сличног. Неки опет рекоше да смо побегли од глади. Но на ово задње питање, одговорисмо им са храном, коју смо тад недавно следовали за један цели месец дана.

Када смо ми доказивали да смо дошли ради нашег народног питања, они су тек донекле само веровали.

При обеду нас окружише са свих страна талијански официри, упућујући на нас разна питања, тако да није човек могао мирно ставити залогај у уста. После ручка позваше нас поново на брод, да им предамо тачно све и да узмемо наше ствари. Уз исту пратњу нас отпратише на брод, где су већ чекали њихови инжинири од морнарице, те још неколико виших официра, који су дошли да преузму брод, материјал и документе у своје руке. Понајпре пођосмо па прову ради наших ствари. Али моји другови остадоше кратких рукава, јер им Талијани покрадоше све, што је било од веће вредности. Како већ горе напоменух, да сам се ја за своје ствари још од пре побринуо те закључао, то ми је остало све нетакнуто, осим што су ми одрезали тробојницу са моје тамбуре, која је остала случајно напољу. Чим смо сакупили своје ствари, позваше нас да им све предамо.

Ми смо се чудили том њиховоме поступку према нама, јер су нас с једне стране много хвалили и одобравали наш чин као јуначки, а с друге стране нас тако строго чували. Они су се бојали, да ми не би можда исчезнули као вештице. Тако нас и вече затече; хтели смо већ давно да легнемо на починак, али не беше на што.

Трећи дан таковог боравка у Анкони, седосмо на влак за Млетке. Пред наш полазак у Венецију, дође капетан који је наш брод примио да нас поздрави и улије лепе наде за будућност.

Ми смо се захвалили томе човеку и поздравила га са „Eviva Italia!“ а влак је међутим кренуо с нама, да нас однесе у талијанско ропство.....

Политички положај.

Брзојавна Агенција „Војводина“.

Београд, 9. априла.

Седница скупштине.

Председник др. Иван Рибар отвара у 4 сата и четврт после подне седницу уставотворне скупштине, којој присуствују сви министри, скоро сви нар. посланици, мноштво публике и новинара. Скупштинска дворана је била толико пуна, да су многи, па чак и новинари, отпали од седнице. После обављених формалности секретар раздељује штампани извештај о раду уст. одбора. Затим верификациони одбор чита свој извештај, према коме су најновији верифицирани мандати ових посланика: др. Јанка Шијачића, Станка Протића, др. Милана Поповића и Миливоја Арачанина, који пре преласка на дневни ред полажу заклетву.

Др. Велизар Јанковић у име владе тражи да се одмах пређе на дневни ред, што се и прима.

Реч узима председник владе, г. Никола Пашић и вели да је једна од интерпелација њему, а друга министру унутрашњих дела упућена. Моли министра унутрашњих дела, да на обе одговори. Што се њега тиче лично он се у свему слаже са предузетим мерама против комуниста, а ми смо нашу отаџбину сачували од једног великог зла. (Центрум и десница бурно аплаудира.)

Затим почиње говорити министар унутрашњих дела Драшковић, уз велику пажњу целе Скупштине. Вели да је комунизам највећи социјални покрет, кога је историја забележила, те се опажају два правца: европски и азијски. Европа узима непријатељски став према комунизму, док се скоро цела Азија ставља њему на расположење. Ми смо уз Европу. Спомиње два комунистичка конгреса који су одржани у нашој Краљевини. Наши комунисти су били међу првима на свету, који су се придружили трећој интернационали. Између владиног устава и вуковарског комунистичког програма нема ни једне додирне тачке; они се међусобно искључују. Или ће пасти устав, или комунизам. Веснићева влада је изабрала друго, те је створила „Обзнану“. Веснићева влада је већ имала намеру да донесе закон о реду и раду, који би био у првом реду управљен против комуниста. Комунисти су се на вуковарском конгресу прикључили трећој интернационали. Сасвим је природно да су добијали пароле из иностранства и много упутства. (Узвици са левице: А зар Ви не добивате упутства из Француске?!) Драшковић даље вели да су комунисти претворили синдикате у оружје у борби против буржоаских странака. Влада дуго није реагирала на то, али су је газне злоупотребе комуниста нагнале да изда „Обзнану“. Комунисти су починили више злоупотреба. Уводили су своју пропаганду у синдикате, бунили на страјк, примали новац из Русије и Мађарске, а тврди се да су и у Америци купили прилоге с помоћу др. Симе Марковића, те приповедали о некој револуцији. Од руске царске круне имају и југословенски комунисти нешто. Добили су три дијаманта, ове су донели у Београд. Комунистичка шпијонажа по државним надлештвима била је врло вешто организована. Имали су свугде своје поуздане људе, па чак и у министарству војном и на свима поштама и телеграфима. Ови су све поверљиве ствари јављали партији, тако да је ова често много што шта пре знала него само надлештво. Међутим они стално наглашавају борбу, која по трећој интернацијонали може бити само илегална. Драшковић додаје, да су комунисти и на тај начин агитовали, што су по јужним крајевима изводили пљачке и убиства. (Један комуниста довикује: То је лаж!)

Муфтија Салихбеговић: Он лаже! Избаците га напоље!!

Више комуниста: Лакше, лакше, ефендум!

Драшковић наставља свој говор и вели, да су наши комунисти склопили уговор за заједничку акцију са бугарским комунистама. Од Мађарске су добили преко 20 милијона круна. Спомиње ком. посланика Љубу Радовића, који је по Хрватској и Славонији агитовао са паролом: Живила Аустрија! По Далмацији су комунисти стално у корист Италије терали пропаганду.

Драшковић завршава свој говор тиме, да влада није била принуђена да то чини, не би учинила. На ове кораке их је натерала љубав и дужност према држави. Ми смо то морали учинити! (Буран и велик аплауз).

Говори др. Сима Марковић, комуниста, интерпелант, те вели да се од Драшковићевог говора није више ни очекивало. Драшковић чини комунистама услугу, ако узима у заштиту такозв. соц.-демократе и центрумаше. И упркос Обзнане комунистичка партија постоји и постојаће, а ко жели да уништи комунистички покрет, мора прво самог себе уништити, јер је комунизам реакција данашњег капиталистичког поретка. Истина је да комунисте држе везу са иностранством, што је од увек био случај. Штрајк радника мора се свагда подупирати. Комунисте су исто тако против анархиста, као и против социјал-демократа и републиканаца. Неће ни да говори о правној снази Обзнане, против које је говорио и сам Стојан Протић и многи други. Веснићева влада тражила је да поднесе законски предлог о реду и раду у држави, што би наравно било уперено против комуниста. Бивше нар. представништво није имало довољно моралне снаге да тај закон санкционише. Ако странке већином приме Обзнану, онда ће се потпуно дискредитовати. Он говори у име најнижих и најсиромашнијих створова. Завршава говор са апелом да се отварају радничке организације. (Аплауз од стране комуниста.)

Узима реч др. Жарко Миладиновић, који говори у име радикала, те одобрава владину Обзнану и све мере, које су предузете.

Др. Иван Пакичић устаје у име нар. клуба против Обзнане.

Др. Јован Јовановић, земљ., такође је против Обзнане, те заузима строго легитимистички став.

Едбин Кристан, соц.-дем., у свему је против Обзнане. Ова се често употребљавала и против самих соц.-демократа. Он ће гласати против.

Јавља се за реч Милан Милорадовић, земљ., до сада из Аврамовићеве групе, који се изјављује да је приступио независној сељачкој групи дра Вошњака и да одобрава владину Обзнану.

После њега говори Павле Павловић, комуниста, који се у главном бави синдикатским питањима. Цела грађанска штампа је била објавила да су раднички синдикати поновно отворени, што дакако ни данас није учињено.

Говоре још: Драгутин Пећић, који цитира параграфе из кривичног закона, те доказује легалност Обзнане. Војислав Лазић, земљ., заузима такође легитимистичко становиште. Завршну реч узима по овој дебати министар унутрашњих дела Милорад Драшковић, те вели да ће се влада постарати да се крвљу и насиљем не ремети мир народни. (Одобравање).

Председник ставља на гласање предлог о Обзнани. Против су гласали комунисти, један део земљорадника, соц.-демократе, републиканци, од радикала Момчило Иванић. (Не знамо поуздано шта је било са клерикалцима и нар. клубом?).

Седница конституанте је закључена тек око поноћи, а идућа заказана за 14. о. м. када ће отпочети генерална дебата о Уставу. Та седница ће имати следећи дневни ред: 1. Избор другог потпредседника скупштинског, пошто је др. Славко Милетић постао министар. 2. Извештај верификационог одбора о свом раду. 3. Извештај имунитетног одбора. 4. Почетак начелне и генералне дебате о уставу.

— **Соколски слет у Осеку.** Увелико се чине припреме за велике соколске свечаности, које ће се одржати о Видовдану ове године. Свечаности ће трајати три дана. На слету ће учествовати са бројним члановима у првом реду домаћа Жупа Осечка, па онда Бачка, Београдска, Банатска, Загребачка и Тузланска. Осим тога ће бити заступљене и све Жупе уједињеног сокола Срба, Хрвата и Словенаца.

Брзојави.

(Брзојавна Агенција „Војводина“ Нови Сад.)

Седница министарског савета.

Београд, 9. априла. Јуче пре подне је одржана седница министарског савета, на којој се расправљало о многим стварима. У првом реду је Драшковић изложио пред министре свој говор, који има да даде у скупштини на питање др. Симе Марковића. Министарски Савет је даље примио са малим изменама нову уредбу о становима за Србију и Црну Гору.

Седница радикалног клуба.

Београд, 9. априла. Радикални клуб је јуче држао своју седницу, на којој се искључиво расправљало о захтевима муслиманских посланика радикала из Јужне Србије. Озбиљни кругови желе да се што пре изађе из те тешке ситуације.

Разграничење с Бугарском.

Београд, 9. априла. Јуче у 10 сати пре подне председник владе г. Никола Пашић примио је у свом кабинету чланове међународне комисије за разграничење са Бугарском.

Валута.

Београд, 9. априла. 20 динара у злату 23·—, франак 249·—, долар 35·10, лира 51·50, леј 50·—, марка 57·30, лев 42·—, аустр. круна 5.70. Париз 250·—, Праг 48·20, Милано 154·—, Беч 5.40, Лондон 138·50 Берлин 58·—.

Један занимљив стари документат.

Био сам лане неколико месеци члан ревизионе комисије у бившем просветном одсеку за Барању, Бачку и Банат, којој је био задатак, да дефинитивно утврди све податке о свима учитељима, учитељицама и забавиљама у Војводини, које треба да зна министарство просвете. Ми чланови те комисије имали смо на хиљаде разних писмених исправа да читамо, да сравњујемо и изнађемо оно, што се тражи, да министарство просвете добије све потребне податке о свакоме своме учитељу-љици и забавиљи.

Да богме, да је ту било свакојаких докумената; било је и шаљивих, да смо се морали смејати. Но о тима нећу да реферишем него о једноме само, који је вредно да се зна и у јавности.

Ево тога списа на латинском језику:

Extractus

Protocolli Baptisatorum Ecclesiae romano-catholicae Maria Theresiopolitanae ad sanctam Theresiam in Archidioecesi Calocensi et Vojvodatu serbico sitae anno 1849. etc.

А српски значи:

Извод

Из протокола крштених цркве римокатоличке у Суботици, што је посвећена светој Терезији а у Архидијецези Калочкој и српском војводству год. 1849. и т. д.

Ово је крштено писмо једнога учитеља у Суботици који је лане био у 51. години свога службовања и рођен у Суботици 1849. год., крштено му писмо издано је 27. новембра 1858. год.

Заиста ретко уредан човек који је год. 1920. могао послати вишој власти крштено писмо писано пре шездесетдве године! Име тога учитеља је Јанош Петреш; но име пароха, који је крштено писмо издао, није читко, који се можда зато и није читко потписао, што је морао написати: „in Vojvodatu Serbico“.

Уверен сам, да многи Срби овако што није читао, као што сам и сâм овако што први пут сада читао.

O quae mutatio rerum.

Ја нисам филолог па не могу да знам, како гласи први падеж, од онога латинског аблатива: Vojvodatu Serbico: илије: „Vojvodatus Serbicus“ или је: „Vojvodatu Serbicum“?

Андрија М. Матић.

Књижевност.

— **„Андре Корнелис“** (Забавна Библиотека бр. 181—182, у Загребу) је криминални роман од сјајнога француског писца Пола Буржеа. Његова садржина је тражење једнога злочинца. Андре Корнелис изгубио је оца још као дечко: оца су нашли мртвог у једном хотелу, а злочинцу се никад није ушло у траг. Услед тога Андре Корнелис стално трага за злочинцем, посматра људе око себе, размишља о друштвеној неправди, и најзад проналази злочинца у своме очуху, који је то убиство извршио да би се могао оженити матером његовом. И он убија свога очуха. Роман је пун занимљивих детаља, мисли и осећаја једне болећиве душе.

ПРИВРЕДА.

— **Организовање трговаца дрва и угља.** На иницијативу Управног Одбора Удружења трговаца и индустријалаца у Новом Саду, чланови удружења трговци дрва за грађу, гориво и угљен, основали су стручни одељак. Задатак овог стручног одељка је, заштита заједничких интереса заједнички поступак, давање мишљења и подносити предлоге, заступати трговце одељка пред властима, у свима заинтересованим питањима као и борба против илегалне трговине. За председника стручног одељка изабран је Бернат Ернст, за заменика др. Иван Кобал, за секретара Стеван Крајачевић, за заменика Јулије Франк.

За најкраће време приступиће се организацији и стручних одељка и за остале бранже. Организацију имају спровести, секретар Удружења Димитрије Димовић, Јулијус Франк члан Управног Одбора.

Кратке вести.

— Министарски Савет издао је наредбу како да се врши администрација у свима надлештвима. И време је било у том хаосу начинити реда.

— Грчка офанзива у Малој Азији је отпочела. Грци су прешли већ 30 километара без отпора.

— Наши комунисти почели су да употребљују своју нарочиту шифру и помоћу ње одржавају сталну везу са унутрашношћу.

— Београдска општина израдиће спомен-књигу оних који су прешли кроз Арбанију.

— Јапански престолонаследник укрцао се 22. марта у Европу.

— У Риму је ухапшен комунистички вођа, који умире због штрајка глађу.

— У Берлину је ухапшен вођа комуниста Фридланд.

Управник: **Јаша Томић.**

Одговорни уредник: **Трива Милитар**

Број 895/1921.

Стечај.

Старо-Врбашка политички општина потребује једнога дневничара. Привремена годишња плата 12000 круна молбе до 30. априла послати на поглаварство.

Ст. Врбас, 5. априла 1921.

К. Стефановић
бележник.

762 1—3

КРЕЧА може се добити на вагоне и на мању количину. — За цену упитати код

Ђорђа Добричића Врдник (Срем). 727 1—3

Тражи се већа стара

КАСА

ко такову на продају има, нека извести администрацију „Заставе“ Нови Сад.

Телефони: 273, 138, 181. **ЈУГОСЛАВЕНСКА БАНКА Д. Д.** Телефони: 273, 138, 181.

Београд, Брод н/С, Криквеница, Карловац, Нови, **НОВИ САД,** Осијек, Суботица, Вараждин, Вуковар, Загреб.

Уплаћена дионичка главница К 100,000.000·— Вилсонов трг 3. Резерве цирка К 98,000.000·—

ПРИМА УЛОШКЕ на књижице и на текући рачун уз најповољније укамаћивање, те исте на захтев странке **исплаћује** у свако доба **без отказа.** Обавља банковне трансакције сваке врсте.

ИЗДАЈЕ ЧЕКОВЕ и обавља дознаке на: **БЕЧ, БЕРЛИН, БУДИМПЕШТУ, ПАРИЗ, ПРАГ, ТРСТ** и сва остала места у иностранству **најповољније** уз свакодневне берзанске курсеве.

594 3—

Ад 2386/адм. 1921.

Објава лицитације.

Услед одлуке проширеног Савета сл. и кр. града Новога Сада, градски ће Савет 17. априла тек. год. у 10 сати пре подне у малој дворани магистрата на јавној усменој лицитацији продати 8 празних кућишта, који се налазе на путу, који води на „Штранд“.

Они, који намеравају купити, могу услове лицитације видети у градском грађевинском одељку (магистрат II. кат, врата број 36) сваки дан пре подне од 9—12.

Савет сл. и кр. града Новога Сада 7. априла 1921.

Др. Стева Адамовић с. р.
градски начелник са правима вел. жупана.

763 1—1

ТЕЛЕФОН 350. ТЕЛЕФОН 350.

ВИНТЕРОВЕ ОСОВИНЕ

у свакој мери, шине и разно гвожђе за окивање кола, алата, оков за грађевине и намештај, ковано грожђе за пегле број 19, 20 и сваке врсте гвожђарске робе у већим количинама приспело. Добије се на велико и мало по најјефтинијој цени код

764 1—10

Јулие Кусли
гвожђарска трговина
НОВИ САД, Темеринска ул. 8.

50 јутара земље
и **КУЋУ** у Срему у Ашањском хатару продајем одма. УПИТАТИ
МИША ФЕРКО
У КИСАЧУ. 770 1—1

Творнице етеричних зејтина, есенција и безотровних боја
CURT GEORGI, LEIPZIG
Mailand, Valenzia и Zürich
Препоручује своје богато стовариште кемичких производа, мирисавих есенција за помаде, пудер, бајрум, есенција за ликере, рум, лимунаду, малину итд.
Генерално заступство за С. Х. С.:
ДУШАН НИКОЛАЈЕВИЋ
БЕОГРАД, Сремска ул. бр. 14.
768 1—1

Млину Воj. М. Бркића В. Село — Пожаревац потребан је
Књиговођа,
који је више год. радио у млиновима као самосталан књиговођа. Исто тако потребна су **2 млинарска помоћника** Са условима и потребним квалификацијама обратити се на адресу: —
Пожаревац, Жељезничка ул. 450
747 1—3

Спреман кожарски мајстор
тражи ортака
са капиталом од 5000 до 10.000 динара.
За услове обратити се **Драгољубу Јаниовићу**
Стрељачка ул. 3. Нови Сад. 759 1—2

ШПЕЦЕРАЈСКА РАДЊА
НА ПРОДАЈУ због другог предузећа на живом месту код Шарана. Радња постоји више од 100 год.
За услове упитати у истој радњи
Темеринска улица бр. 29
:-: код Шарана. :-:
772 1—3

ТРАЖИМ једног старијег помоћника коларског. Ступити може одмах. Емил Киселички, Паланка (Бачка). 765 1—3

ТРАЖИ СЕ
за НОВИ САД и околину стални врсни заступник. — Само добро уведена господа нека шаљу понуде на
Хортус прва хрватска творница конзерва д. д. Загреб
752 1—1

КРЕЧ
прве врсте, у грудвама, без камене садржине, уз најјефтинију цену, само на вагоне може се наручити код
Краус Јакаба и синови
ДРВАРА
и производња креча
Суботица — Телефон 553.
755 1—3

ПИСАЋЕ МАШИНЕ
ЋИРИЛИЦОМ
као и сав писаћи прибор и хартије нуди по најјефтинијој цени трговина писаћег прибора
ЗИМА и ДРУГ
Нови Сад, Ћурчијска 11. 769 1—3

I-а МОДРУ ГАЛИЦУ (плави камен)
98/99% нуди на вагоне и мање
754 1—3
т. т. С. Шмидек и синови, Нова Градишка

КРЕЧ
прве врсте, особито за грађење и шприцање виногради опробано и гарантовано најбољи, само на вагоне може се добити код:
КАМЕНОЛОМ Д. Д.
КАМЕНИЦА Срем
761 1—3 Телефон број 3 и 10.

Материјал за учињење коža
т. ј. шишарка, оморичин строј истучан, деграс (Degras), рибља маст, сумпорни натриум, хромстипса, антихлор итд. из сопствених залиха **најјефтиније** код
Сим. Полака и Реслера
трговина сирових кожа и табанака
Нови Сад, Футошка ул. 53.
Телефон 12. 750 1—2

Agence Commercile Priviligieè du Royume des Serbes, Croates et Slovènes
LJUBOMIR MICHAILOVITCH, Rue Paradis 19 MARSEILLE.
Нуди трговачком свету своје услуге за куповину и продају робе у Француској и осталим трговачким центрима. Експедује поверену робу преко Солуна, Трста, Дубровника и Фиуме. — Подвоз до Солуна и Дубровника 150, а до Трста 160 франака по тони. Има изгледа, да ће подвоз бити у најскоријем времену још нижи. Роба, која долази са стране у Марсељ за Југославију смешта се у магацин на обали и не плаћа никакву магазинажу у случају, кад мора да причека неки дан до поласка лађе. Лађа из Марсеља до Дубровника стиже увек за 5 дана. — Овдашње банке до пре 6 месеца давале су нам увек кредите за рачун наших комитената. Комитенат је полагао овде 25%, а остатак по приспећу робе у Београду или Загребу, од тада овдашње банке не дају у Француској никакав кредит никоме. — Нама га дају са 40%. — Адреса телеграфска: **Serbagenc Marseille.** 581 4—4

МИЛИОН КОМАДА
ПРЕСОВАНИХ ЦИГАЉА
I квалитета потребно је Грађевинском Подузећу инжињера М. М. ВУЈОВИЋА. — Испорука у Београду на Савској Обали - више железничког моста. -
711 1—2
Понуде слати на горњу адресу Кнез Михајлова ул. бр. 14/II.

Стално
СТОВАРИШТЕ
насољених и сувих говеђих и телећих кожа обрађених за ђонове за опанке гарантирано, неутежене, телећих кожа за виксање, глатких кожа, грудних делова, ковјих кожа учињених и хромом устројених (Chromgerbung), бокстелећих кожа итд., све се то може добити по најјефтинијој дневној цени код
С. Полака и Реслера
трговина сирових кожа и табанака
Нови Сад, Футошка улица 53.
Телефон 12.
751 1—2

ЗА ГВОЖЂАРЕ
Нудим са складишта ексере (Drahtstiften) у оригиналним фабричним пакетима, од доле наведених бројева, по просечној цени круна 19·— по кг. без икаквог ауфлага, али од сваког броја треба по нешто узети. 18/35, 20/40, 22/45, 22/50, 25/50, 25/60, 28/65, 31/70, 31/80, 38/90, 38/100. — Даље имадем папира за кров (Dachpappe) 1×10 м. 26—28 кг. по роли К 140·— Праве турске косе 85 см. дугачке и брусева сваке сорте по најјевтинијој дневној цени
Антон К. Тот
Нови Сад, Житни трг 11.
771 1—1

ШТОФА
ШТОФА Приспела нам је **велика количина француске мануфактурне робе,** коју уз врло повољну цену продајемо. ЕТОФА
Цене утврђене! Послуга тачна!
С поштовањем
ЛЕТИЋ и МИШИЋ
НОВИ САД
Регента Александра улица број 34.
(поред градске куће.)
714 3—3
ШТОФА

Штампарско предузеће „Застава“ д. д. 318—921.

Од начелника среза Апатинског.

Број 2121/1920.

Стечај.

Расписујем стечај на упражњено место општинског IV. подбележника у Апатину.

Основна плата му је годишње 2400 круна, 1000 круна државна надопуна плате и 400 круна станарине. Осим тога ужива прописане доплатке на скупоћу.

Компетенти нека своје прописно биљеговане молбе — снабдевене са сведоџбама о квалификацији и досадашњој пракси — поднесу овом звању најдуже до 25. априла 1921.

У Апатину, 31. априла 1921.

В. Крстић
срески начелник.

735 3—3

Од начелника среза Апатинског.

Број 1544/1921.

Стечај.

Расписујем стечај на упражњено место општинског I. подбележника (порезна струка) у општини Богојево (Гомбош).

Основна плата је годишње 2400 кр. и 600 круна станарина. Осим тога ужива прописане доплатке на скупоћу.

Компетенти нека своје прописно биљеговане молбе, — снабдевене са сведоџбама о квалификацији и досадашњој пракси, — поднесу овом звању најдуже до 25. априла т. г.

У Апатину, 31. марта 1921. године.

В. Крстић
срески начелник.

736 3—3

„МАГНЕЗИТ“ ПРОИЗВОД УГЉЕНЕ КИСЕЛИНЕ
НОВИ САД (Вашариште)
производи **потпуно без мириса, суву и најиздашнију**
Угљену киселину
Лиферује у сопственим цилиндерима, пуни у свако доба — одмах — послате цилиндере (за просторије за хлађење) нарочите угљене киселине. Тражите свуда искључиво **„Магнезит“ угљену киселину.**
608 4—6

На продају
20/25 HP. Саугасмотор СТАБИЛ (скоро нов), 16 HP. САМОХОД са саугасмотором и вршаћа гарнитура
— — — код — — — —
Ференца Роже
Стара Канижа (Бачка). 661 6—6

ВАЖНО ЗА ПЧЕЛАРЕ!
За продају 32 јаких пчелињих породица смештених у американкама широко ниске мере (Česká ustredná mera) и 40 ком. у лисњачама. Кошнице су за пренашање удешене. Примам наруџбине на овогодишње ројеве, оплођене матнице, вештачко саће, на американским стројевима израђено сваке величине од зајамчено чистога пчелињега воска. Ценовник безплатно и frco.
Прво војвођанско трговачко и пренашајуће пчеларство
АНДРИЈЕ МУДРОХБ, НОВИ САД
Голубија улица број 8.
561 4—4

ОГЛЕДАЛА, глачање стакла, стакла за аутомобиле, поправке огледала
„АЛБА“ НОВИ САД, Каменичка улица број 15. 563 11-20

ГВОЖЂАРНИЦА
Имам велико стовариште малих локота, покретних локота, француских жрнала за кафу, гвоздених оквира, мишоловки, замки за пацове, тестери, грабуља, катанаца, а осим тога плеха, ексера, лопата, коју сам робу примио из магацина чешке фабрике. Телефон 356.
МИКША ФИШЕР
НОВИ САД, Дунавска улица број 6.
603 4—12

ОРФЕУМ
У ХОТЕЛ ЈЕЛИСАВЕТИ
RETTA?
RETTA
?RETTA
271 23—30

ПОРЦЕЛАНСКА
и
стаклена роба
у врло великом
ИЗБОРУ
по јако **сниженим** ценама може се добити код
Хајнриха Фогела
НОВИ САД, Јеврејска (Футошка) ул. 10.
Телефон број 190.
709 2—2

У истој кући где се налази и **Апелацкони Суд** налази се и радња
МОР ГРИНБЕРГЕРА
мушког кројача, који препоручује своје стовариште првокласне чохе као и свој изврсни рад поред добре израде и солидних цена. 718 3—3

КУПИО бих једну мању кућу у коју бих се могао до 1. јула ове године уселити или бар један стан добити. Продавац нека се у недељу т. ј. 11. априла јави у **Ханској улици 2.** 741 3—3

ТЕЛЕФОН БРОЈ 161.
На велико! **М. ЕРНСТ** На мало!
трговина бонбона
НОВИ САД, Регента Александра 52.
Нуди уз најповољније дневне цене: бонбоне, чоколаде, чоколад-дезерте, сваке врсте карамела, разне артиклове 140-те робе, свилене бонбоне, и т. д. из творнице Хелера, Виктора Шмита, Пишингера, Ото Ригера, Ива Крајскиа, Штолверка, Гала Петера, Нестла и т. д. 573 4—6

НОВО! НАЈЈЕФТИНИЈЕ! НОВО!
Љубљанско стовариште сваковрстних ципела и сандала
На велико и на мало.
Препродавцима знатан попуст.
О ценама изволите се уверити
АЛЕКСА ОБЛАТ
Нови Сад, Вилсонов трг 2.
Љубљана, Петрова ц. 28. 596 5—5

САМО НА ВЕЛИКО

ГАЛАНТЕРИСТЕ!
Приспела ми је велика количина:
уметне свиле у разним бојама
гуме за подвезнице
чарапа чешких
чипака разних
пантлика
везова
кишобрана
уметног цвећа
дугмади мушких и женских
рукавица мушких и женских
и осим тога разноврсне кратке робе у великом избору.
БРАНКО КАПАМАЦИЈА
НОВИ САД, Краља Петра улица 22.
694 3—3

ЦЕНЕ УМЕРЕНЕ

ПРИСПЕЛА **НОВА** ПРИСПЕЛА
ФРАНЦУСКА МАНУФАКТУРНА РОБА
Мушка штофа за одела и чакшире, **женског штофа** габардена, трикотина, шержа у најмодернијим бојама, **гренадина** у бојама и бели, батиста штикованих и глат, **делена** француског фланела вуненог, **платна** и **енглеских зефира, мебл штофа** завеса вунених и **чипканих.**
Продаја по најнижој цени!
САМО НА ВЕЛИКО! САМО НА ВЕЛИКО!
ДРАЖИЋ, ДУНЂЕРОВ и ДРУГОВИ
НОВИ САД, Ћурчиска 18.
Телеграм: ANGLOFRANIA. Телефон 262.
746 3—3

Банковно-Осигуравајући Завод
БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА
А. Д.
Основана 1882. године.
Филијале: Загреб, Нови Сад, Скопље, Солун, Сарајево и Љубљана.
Вредност резервних фондова у злату преко 25,000.000·— динара
Врши послове осигурања: **Осигурање против штета и пожара и грома;** Осигурања животна мираза женској а капитала мушкој деци, разна комбинована осигурања. Полице служе као јамчевина г. г. чесницима код женидбе. **Осигурања против незгода или несретних случајева.** Све ово преузима најкулантније и по најповољнијим премијским ставовима. Сва обавештења радо даје заинтересованима: **ФИЛИЈАЛА БЕОГРАДСКЕ ЗАДРУГЕ у НОВОМ САДУ, Регента Александра 37.** Телефон 221. Интерурбан.
323 4—24

МОСТЕР ТВОРНИЦА ЛАКА Д. Д.
ЗАГРЕБ
ПОСЛОВНИЦА: Месничка ул. 13. ТВОРНИЦА: На Каналу 41
ДИОНИЧКА ГЛАВНИЦА К 5.000.000·—
нуђа свој производ од ланеног уља
I^a ФИРНИС
дубоко кухан и хемијски чист. Одређен у бачвама и канталима на трговце и велеиндустрију.
У фабрикацији:
лакови најфиније квалитете као и емаилни чак. те обични лакови.
Заступници у свим већим градовима траже се.
712 2—4

DANICA Брзојави: „КЕМИА“
паштило за обућу
чисти, сјаји и
КОНЗЕРВИРА КОЖУ
ПРОИЗВАЂА
713 2—4
„СЛАВИЈА“ ТВОРНИЦА ХЕМИЧНИХ ПРОИЗВОДА Д. Д.
Илица 213. - ЗАГРЕБ - Тел. 5-46.

Број 1421/1921.

Стечај.

Према решењу Здравственог Одсека бр. 4540/1920. расписује се стечај на место варошког окружног лекара које је умировљењем досадашњег лекара упражњено. Приходи су следећи: основна плата К 2000, доплатак на плату К 6000, станарина К 910, доплатак на станарину К 1610 годишње а осим тога државни скупаринski доплатак. Таксе за посете, операције, преглед мртваца установљене су према правилнику. Кирицијски паушал износи К 2000 годишње. Унапређење бива сваке 3 године и то осам пута. Рок стечаја је 30. април 1921.

Молбе са документима нека се упуте непосредно мени.

Ст. Кањижа, 7. марта 1921.

Зупковић
744 1—1 градоначелник.

Број 1032/1921.

Објава.

Тителска општинска управа, споразумно с наследницима, продаће кућу пок. супр. Петра Шмита рођ. Лујзе Фаул бр. 350. на јавној дражби, која ће се одржати 16. априла 1921. год. пре подне у 9 сати у Тителу у бележничкој канцеларији.

Исклична цена је 50.000 К.

Услови су код општинског бележника.

Тител, 2. априла 1921.

767 1—2 **Општинска Управа.**

Својевољна распродаја.

Потписана продаје свој доле наведени посед, који се на земљишту Каменице, у Срему находи, као што следује:

1. Земљиште за грађевину, лежеће поред Дунаве, на путу према Черевићу парц. бр. 781. и 782. у простору од 849□
2. Виноград на провалији, парц. бр. 1190. са кућом у простору од 5 јутара и 385□
3. Виноград „Ново Село“, парц. бр. 2750. 2760. и 2770. са простором од 3 јутра и 201□
4. Шљивик „Ново Село“ парц. бр. 2749. 2751. 2752. 2753. 2758. и 2759. у износу од 3 јутра и 160□
5. Ораћа земља „Мала Каменица“ парц. бр. 1354. 1353. и 1446 са простором од 1 јутра и 643□
6. Ливада „Старо Село“ парц. бр. 3154 и 3155. у простору од 1 јутро и 862□
7. Ливада „Трешњевац“ парц. број 3429 и 3430. са простором од 1 јутра и 1377□
8. Ливада „Трешњевац“ парц. број 3466. са простором од 1 јут. и 1100□
9. Кућа у Каменици, Дунавска улица, на ћошку пијаце лежећа са 5 соба, велико двориште са поседом од три локала за обиталиште, великом шумом, даље ту још једна мања кућа са собом и кујном под сваком зградом изидани подруми.

Лицитација ће се одржати 17. априла о. г. у 2 сата по подне у варошкој кући.

Лицитанти имају од сваког овде наведеног поседа 10% као пишманлук у руке поседнице, пре почетка лицитације положити.

Ко жели за овде означене лицитације извешћа или прегледати ту наведене поседе, нека се сваки дан од 9 сати пре подне до 4 сата по подне на потписану поседницу обрати.

Анка пл. Мачвански,
743 2—2 поседница.

Коњ на продају

пастув, вранац од 5 године, 170 сантиметар висок, пунокрван с првокласном објавом. Обратити се на власника

Стеву Апића, Кадаљ (Бачка)

698 2—2

ТРАЖИ СЕ

један локомобил од 4—6 HP и један локомобил од 8—12 HP и сталак са два камена. — Понуде слати на

ЈЕЦЕ МИЛЕНКОВИЋА

БЕОГРАД, Карађорђева 67/а.

705 2—2

ГЛАВНА ПРОДАЈА ПОРТЛАНД ЦЕМЕНТА

НУДИ ЦЕМЕНАТ НА ВАГОНЕ

СРП. ТРГОВАЧКА БАНКА

НОВИ САД.

609 6—6

КОЛИНСКУ ЦИКОРИЈУ

препоручујемо најтоплије нашим домаћицама. Домаћи производ Колинске творнице у Љубљани. 23-26

11

ПРОДАЈЕМ

400 односно 280 к. јутара оранице са свим потребним зградама.

ЖАРКО СТАНИЋ

власник — **ВУКОВАР.**

715 2—3

Најбоља права Ново-Сегединска

„МАЛИНА“

може се добити у флашама код

Ђуре Хромиша, Н. Сад

Дунавска ул. 16. гостиона **„Шумадија“.**

721 2—7

БЕОГРАДСКО ТРАНСПОРТНО И ТРГОВИНСКО ДРУШТВО

Централа: **БЕОГРАД.**

Филијала: **Нови Сад.** Телефон 221.

Филијале: **Љубљана, Ријека, Сарајево, Скопље, Сопун, Загреб, Нови Сад.**

Обавља транспортно-експедиционе послове у међународном саобраћају. агентурско комисионе и све :: остале послове. ::

Сва обавештења радо даје заинтересованима

Филијала Београдске Задруге као филијала Транспортног и Трговинског Друштва за Војводину, Нови Сад, Регента Александра ул. 37. 331 4—24

ТРАЖИМ

да купим све ствари али које

су у добром стању:

1. Диван, подужи за 3 особе са 2 фотеље; 2. писаћи сто са више фијока; 3. орман с вратима са полицама за списе и књиге и 4. 4—6 столица, плетених или од дрвета. 5. Подужи чивилук. - Понуде поднети позивом на број овога огласа администрације „Заставе“. 783 2—2

У ПАЖЊУ ПОСЕДНИЦИМА ВРШАЋИХ СТРОЈЕВА!

Као заступник

Југославенске Банке д.д. Загреб

творнице техничког уља

„Borne Scrymser Co., New-York“

имам на стоваришту

америчанског машинског и цилиндровог уља као и товотну маст калафону, на велико и на мало уз најниже дневне цене

ДАНИЛО ЧОРТАН

СТАРА ПАЗОВА.

666 5—5

У Новом Саду у Темеринској ул. код Канала

Приспела ми је велика количина

ДРВА ЗА ГРАЂУ

коју продајем по најнижој цени. За целу зграду потребан дрвени материјал кад се купује дајем велики попуст.

ЗА КОЛАРЕ

I. врсте славонске беле јасеновине, брестових трупаца и :- резане јасенове планке. -:

!

ДАСКЕ ЗА СТОЛАРЕ

I. врсте, право резане од меканог и лако израђивог дрвета, тако исто суха бела јасеновина за израду најскупоценијег намештаја. :-:

Бечинског цемента

у свакој количини издајем са :-: стоваришта. :-:

Све по најнижој цени!

С поштовањем:

Ђурица Лишић грађарски трговац **Нови Сад,** Темеринска ул.

391 26—30

СТРУЧНА ШКОЛА ЖЕНСКИХ ОДЕЛА

Примам на израду тоалете, костиме и рубље уз најскромније цене и бразом израдом. Истотако примам и ученице у 3-месечни и 6-месечни курс.

Требају ми и добре радјенице или наставнице, које код мене могу имати храну и стан. 704 1-2

Д. ТОШИЋ

БЕОГРАД

Браће Недића ул. 15.

У администрацији „ЗАСТАВЕ“ могу се добити

СЛИКЕ

НАРОДНИХ ВЕЛИКАНА

Чика Јове-Змаја и дра Св. Милетића. Израда предратка.

„ФРУШКОГОРАЦ“

ТВОРНИЦА ШАМПАЊЦА И ВЕЛЕТРГОВИНА ВИНА У БОЦАМА КОМАНДИТНО ДРУШТВО

У НОВОМ САДУ

извештава п. г. рештератере, трговце и остале потрашаче, да је отпочела експедиција **шампањца** и **вина у боцама.**

КВАЛИТЕТ ИЗВРСТАН, ЦЕНЕ СОЛИДНЕ.

591 6—6

Штампарско подузеће „ЗАСТАВА“ Д. Д.

Нова и модерно уређена штампарија. — Прима на израду сваки штампарски посао. — Штампарско подузеће „Застава“ д. д. није жалило труда и огромних трошкова, да удовољи једној потреби у нашој штампарској индустрији. У нашој штампарији ће се нарочито обраћати пажња на лепу техничку израду и на потпуно умерене цене.

Нови Сад, Лазарева 14.